

основну мотиваційну функцію. Причинами виникнення проблем в системі оплати праці та ускладнення мотивації працівників є: недостатній рівень бюджетного фінансування на оплату праці науково-педагогічного персоналу; недоліки Єдиної тарифної сітки; необґрунтованість та невідповідність мінімальної заробітної плати та прожиткового мінімуму реальним потребам громадян за існуючої економічної ситуації; недосконале законодавче забезпечення соціально-трудова відносин та оплати праці та неспроможність державою забезпечити гарантії встановлених нею на законодавчому рівні. Керівник закладу освіти не має можливості здійснити мотивацію працівника за рахунок підвищення заробітної плати, оскільки фонд оплати праці чітко обмежений і залежить від рівня державних асигнувань. Тому, необхідно користуватись іншими методами мотивації. Серед яких є розробка гнучкої системи доплат і надбавок, а також диференціація самого посадового окладу в залежності від продуктивності праці науково-педагогічних працівників.

Список використаної літератури

1. Закону України "Про освіту" від 23.05.91 № 1060-ХІІ
2. Наказ Міністерства освіти і науки України від 21.07.2010 р. N 720 "Про внесення змін до наказу Міністерства освіти і науки України від 26.09.2005 р. N 557"
3. Постанова Кабінету Міністрів України від 4.04.2007р. № 602 «Про розмір посадового окладу (тарифної ставки) працівника I тарифного розряду Єдиної тарифної сітки»
4. Постанова Кабінету Міністрів України від 25.10.2008 № 939 "Питання оплати праці працівників установ, закладів та організацій бюджетної сфери"
5. Постанова Кабінету Міністрів України від 30 червня 2010 р. N 518 "Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 30 серпня 2002 р. N 1298"
6. Антошкіна Л.І. Економіка вищої освіти: тенденції та перспективи реформування. – К: Видавничий дім «Корпорація», 2005 - 368с.
7. Оплата труда в бюджетной сфере. Учебное пособие/ Под ред. Н.А. Горелова, Г.Х.Гендлера. - СПб: И-во СПбГУЭСФ, 2001. – 86 с.
8. Черничук Л.В., Манигіч М.І. Облік у бюджетних установах. Навчальний посібник. - Чернівці: Книги-XXI, 2007. – 400 с.

УДК 336

ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЛІЗИНГУ В ПРОЦЕСІ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Фаюра Н.Д. к.е.н. доцент,
Городиський А.В., студ.

Вінницький національний аграрний університет

The situation in the market of leasing services in Ukraine is characterized by significant excess of demand over supply. The development of leasing in Ukraine just was confirmed, it is not the leading, his lack of attention paid by the state, and it turns out a number of problems in its distribution.

Ситуація на ринку лізингових услуг України характеризується значительним превышением спроса над предложением. Развитие лизинга в Украине только утверждается, на нем нет общепризнанных лидеров, его развития уделяется недостаточное внимание со стороны государства, то и оказывается целый ряд проблем в его распространении.

Вступ. Всі основні учасники лізингового процесу об'єднані загальним інтересом: продати і купити продукцію. Але це не виключає наявності між ними протиріч. Ці протиріччя повинен вирішити ринок. Однак в Україні, як і в інших країнах СНД, ринкові відносини в сфері АПК поки діють слабо. Це відбувається в силу монополізації виробництва, що зберігається, нерозвиненості інфраструктури.

Постановка задачі. Для ефективного функціонування такого механізму яким є лізинг, в Україні необхідно створити певні умови. Для вирішення задачі відновлення виробничого потенціалу АПК слід застосувати комплекс заходів. Особливість антикризового управління полягає саме в тім, що воно передбачає застосування в першу чергу тих управлінських рішень, що здатні швидко зламати негативну ситуацію і забезпечити одержання позитивних результатів у найближчій перспективі.

Результати. Можна вважати, що в системі АПК накопичений раніше потенціал у значній мірі загублений, і процес його руйнування продовжується. Відзначимо, що за останні десять років машинно-транспортний парк скоротився більш як на половину, а машини, що залишилися, майже виробили свій ресурс і функціонують в основному за рахунок постійного ремонту.

Створення системи державного лізингу в АПК є складовою механізму антикризового регулювання з боку держави.

Лізинг в Україні функціонує за третьою моделлю. Умови макроекономічного та правового середовища в країнах третьої моделі несприятливі. Ринок фінансових послуг не сформований, на ньому немає конкуренції. Внаслідок цього ресурсна база є обмеженою. Проте переважають товарні кредити заводів-виробників, здійснюється державне регулювання лізингу у формі ліцензування, не надаються пільги з оподаткування й амортизації. Лізингова діяльність в Україні не ліцензується. Проте держава регулює ринок лізингових послуг і здійснює нагляд за лізинговою діяльністю шляхом запровадження обов'язкового внесення інформації про лізингові компанії до Державного реєстру фінансових установ.

Використання лізингу вигідно для всіх його учасників - постачальника, орендатора і споживача. Постачальник за його участі збільшує обсяг продажу своєї продукції, при цьому йому забезпечений гарантійний збут вироблених машин, обладнання, інструменту, приладів та інших матеріально-технічних засобів [1].

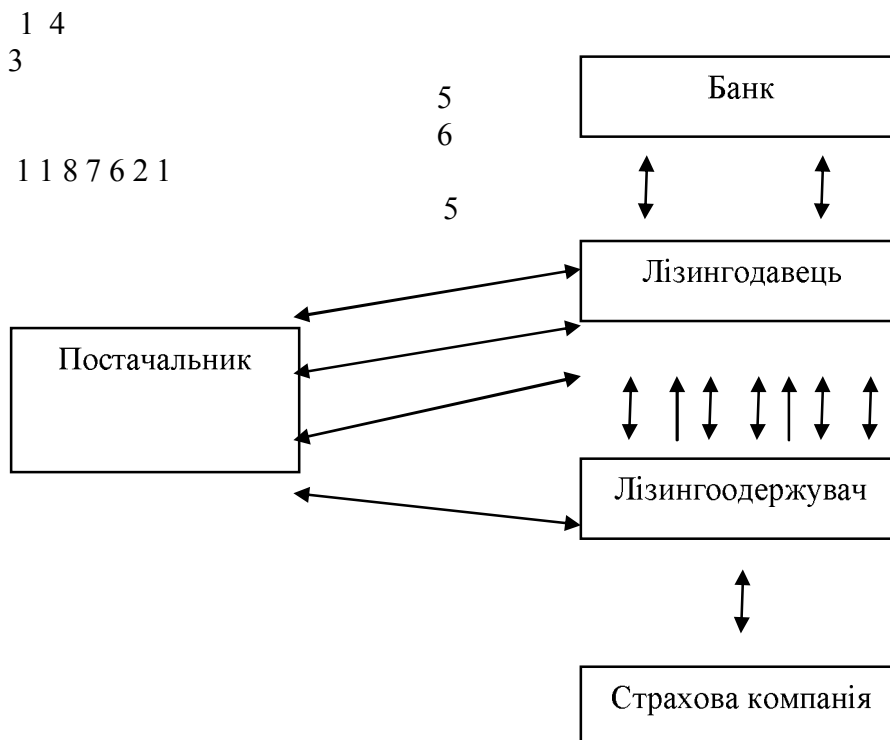
Для орендатора лізинг - вигідний засіб вкладення капіталу. Сума орендних внесків гарантує йому відшкодування інвестицій і забезпечує одержання певного прибутку.

Загальна схема проведення лізингової операції показана на рис. 1.

В уряді досі не визначено орган, який би відповідав за проведення політики щодо розвитку лізингу в Україні. Законом України "Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг" контроль за діяльністю фінансових установ, до яких належать і лізингові компанії, покладається на уповноважений орган виконавчої влади у сфері регулювання ринків фінансових послуг, Національний банк України і Державну комісію з цінних паперів та фондового ринку. Державну політику щодо розвитку лізингу в Україні має здійснювати Міністерство економіки та з питань європейської інтеграції, до компетенції якого входять розробка економічної політики уряду.

Через недосконалість законодавства та низьку прибутковість фінансового лізингу в цей бізнес направляється незначна частка фінансових ресурсів, насамперед банківських. На цьому сегменті ринку працює небагато підприємств, головним видом діяльності яких є надання послуг з фінансового лізингу.

Ефективним джерелом формування ресурсів для лізингового бізнесу можуть стати амортизаційні відрахування. Для того щоб підвищити зацікавленість підприємств у направленні амортизаційних відрахувань на здійснення лізингових операцій, треба прийняти відповідні законодавчі рішення. Слід запровадити підвищені коефіцієнти до норм амортизації, яка нараховується для цілей оподаткування, на нові основні фонди, які закупаються на умовах лізингу. Запровадження такого порядку нарахування амортизації, з одного боку, підвищить заінтересованість у придбанні продукції вітчизняного виробництва, оскільки імпорт техніки стане економічно не вигідним через застосування ввізного мита. А з другого – стимулюватиме залучення фінансових ресурсів у промисловість [1].

Рис 1. Загальна схема проведення лізингових операцій:

Примітка:

для лізингових операцій, де лізингодавцем є банк, відсутні операції №4 та 12.

- 1 - отримання заявки від лізингоодержувача;
- 2 - підготовка заключення про платоспроможність лізингоодержувача та ефективність лізингового проекту;
- 3 - направлення постачальникові заказу;
- 4 - отримання позики для проведення лізингової угоди;
- 5 - заключення договору купівлі-продажу об'єкту лізингу;
- 6 - підписання акту прийняття обладнання у експлуатацію;
- 7 - заключення лізингової угоди;
- 8 - заключення договору про технічне обслуговування переданого в лізинг майна;
- 9 - заключення договору про страхування об'єкту лізингу;
- 10 - виплата лізингових платежів;
- 11 - повернення об'єкту лізингу;
- 12 - повернення позики та виплата процентів [2].

Визначальним фактором успішного розвитку приватних лізингових компаній в країні є доступність довгострокових кредитів та здешевлення фінансових ресурсів. На жаль, в Україні дешеві фінансові ресурси є великим дефіцитом. В такій ситуації складаються високі відсоткові ставки за користування лізингом. Дорогі банківські кредити, які використовуються приватними компаніями для фінансування лізингових угод роблять приватний лізинг малодоступним. Проблема пошуку джерел фінансування лізингових проектів виникає практично у всіх лізингодавців.

Ще одним кроком на шляху здешевлення фінансових ресурсів для лізингових операторів могло б стати включення агролізингових компаній до суб'єктів пільгового кредитування. Існує держана програма, яка дозволяє знизити відсоткові ставки за довгостроковими кредитами банків для сільськогосподарських виробників.

За даними станом на 01.01.2010 р., у структурі фінансування лізингових операцій в Україні частка банківських кредитів становила 47,10 %, що становить найбільшу частку з усієї структури. Значну питому вагу також займають власні кошти та позичені кошти юридичних осіб (21,75% та 23,85% відповідно) (рис. 2) [5].

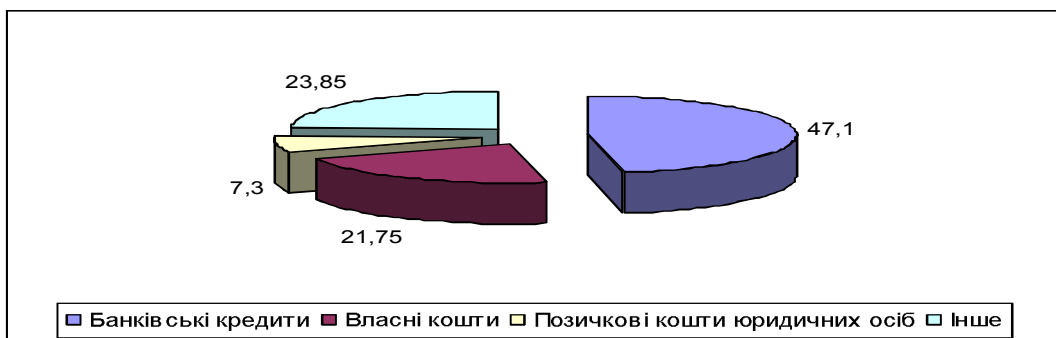

Рис. 2. Структура фінансування лізингових операцій станом на 01.01.10

Частково сприяти розвитку вторинного ринку може врегулювання відносин сублізингу. Сублізинг, насамперед, вигідний для іноземних операторів, які мають бажання вийти зі своїми послугами на ринок України. Застосування механізму сублізингу для українських операторів означало б можливість отримувати у лізинг техніку від іноземних лізингодавців та надавати її в користування з подальшим правом викупу сільгоспвиробникам. В умовах сублізингу вітчизняні лізингодавці не потребують значних коштів на придбання техніки у власність, що є суттєвою перевагою на сьогоднішній момент. Становлення механізму сублізингу забезпечило б створення більшої кількості фінансово-міцних вітчизняних агро лізингових компаній.

На рис. 3 показуються лише найбільш значні показники, з яких можна зробити висновок, що великого поширення лізинг дістав у транспортній галузі (+22,45% в порівнянні з аналогічним періодом минулого року), відмітимо також зростання питомої ваги будівництва (+5,03%). Відзначимо суттєве зниження питомої ваги графі "інші", що може бути зумовлене удосконаленням принципів поділу угод за галузями.

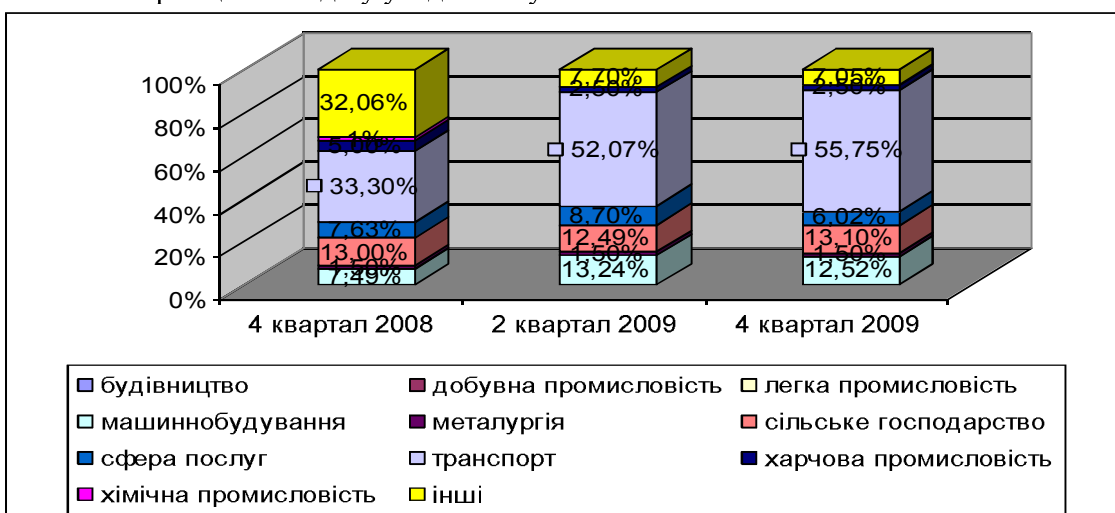

Рис. 3. Розподіл вартості за галузями за періодами (за даними Асоціації "Українське об'єднання лізингодавців") [3].

У поточному періоді серед договорів фінансового лізингу переважають угоди в галузі транспорту (55,75%), сільського господарства (13,1%), будівництва (12,52%) та сфері послуг (6,02%).

В зв'язку з кризовими явищами на фінансових ринках та в економіці, погіршенням доступу до кредитних ресурсів (що є основним джерелом фінансування лізингових операцій), падінням платоспроможності підприємств, призупиненням інвестиційних проектів, в 2008 - 2009 рр. ми бачимо скорочення темпів росту лізингового ринку. Проте в структурі капітальних інвестицій частка лізингу може вирости за рахунок обмеженням обсягів банківського кредитування.

Наступним фактором, що стримує розвиток приватного агролізингу в державі, є відсутність якісного і доступного інформаційного поля для споживачів. На даний момент шукати інформацію про ринок сільгосптехніки стає дуже важко, вона виявляється, в основному, застарілою та рідко поновлюється. Одним із завдань держави є створення єдиного інформаційного поля в системі технологічного забезпечення сільськогосподарських підприємств. Елементами такої системи можуть виступати:

- інформаційно-консультативні та дорадчі служби із повним пакетом даних про вітчизняне та закордонне агропромислове обладнання, його технічні економічні характеристики та способи придбання;
- заходи по випуску каталогів нових технологічних засобів; проведення спеціалізованими компаніями виставок, презентацій, інших форм пропаганди;

Для того, щоб лізингова операція була ефективною та приносила мінімальний прибуток, кредитна ставка, за розрахунками фахівців, не повинна перевищувати 22%. Але лише одна облікова ставка НБУ вдвічі вища за цю цифру. Як наслідок, майже 90% усіх кредитів, за офіційною статистикою, що їх надають вітчизняні комерційні банки, є короткотерміновими, тобто наданими на термін до 12 місяців. Кредити, які були надані на термін понад 2 роки, практично відсутні, тоді як у світовій практиці мінімальний термін дії лізингового проекту становить 4-5 років [2].

Під час економічної кризи не менш важливим є завдання по поверненню у Державний бюджет коштів у вигляді лізингових платежів за використання цієї техніки.

Станом на 19 березня 2010 р., господарства різних форм власності вже замовили через структури НАК "Укragролізинг" декілька тисяч одиниць техніки та обладнання. Найбільшим попитом користуються зернозбиральні комбайни, складені в Олександрії - у ТОВ "СУРВП "ДОН-ЛАН", і в Херсоні - на місцевому машинобудівному заводі, трактори з маркою "ХТЗ", "Південмашу" й "Укравтозапчастини" [4].

Розвиток лізингових відносин в Україні може стати одним із потужних важелів ефективних перетворень на макrorівні, структурного оздоровлення економіки, включення інвестиційного процесу та інноваційного механізму технологічного оновлення виробництва.

Експерти Асоціації вважають, що перспективними сферами розвитку лізингових відносин стануть галузь сільського господарства України, лізинг у сфері екології; сфера будівництва, а саме об'єкт лізингу - будівнича техніка, переробна галузь та харчова промисловість.

Стратегія розвитку фінансового сектора України до 2015 року передбачає основні напрями державної політики щодо розвитку лізингових послуг у державі.

Державна політика щодо ринку лізингових послуг має бути спрямована на те, щоб фінансовий лізинг став важливим інструментом технічного переоснащення підприємств, розвитку сільського господарства, житлово-комунального господарства, а також малого та середнього бізнесу.

Таким чином, сьогодні лізинг в Україні є однією із перспективних форм довгострокового фінансування інвестицій. Для подальшого його розвитку необхідна державна підтримка, удосконалення законодавчої бази, активна взаємодія промислового і банківського капіталів.

Список використаної літератури

1. Вітг О. Проблеми та перспективи розвитку лізингу в Україні // Ринок цінних паперів в Україні. - 2009. - №3\4. - С. 51-54.
2. Дубров А.М. Проблеми і перспективи розвитку лізингу в контексті розвитку національної економіки // Інтернет конференція "Наука і практика". - 2009.
3. [Електронний ресурс]. - Доступний з <http://leasing.org.ua> - Офіційний сайт Асоціації "Українське об'єднання лізингодавців"
4. [Електронний ресурс]. - Доступний з <http://www.ukragroleasing.com.ua> - Офіційний сайт НАК "Укragролізинг"
5. [Електронний ресурс]. - Доступний з <http://aub.com.ua> - Офіційний сайт Асоціації українських банків.